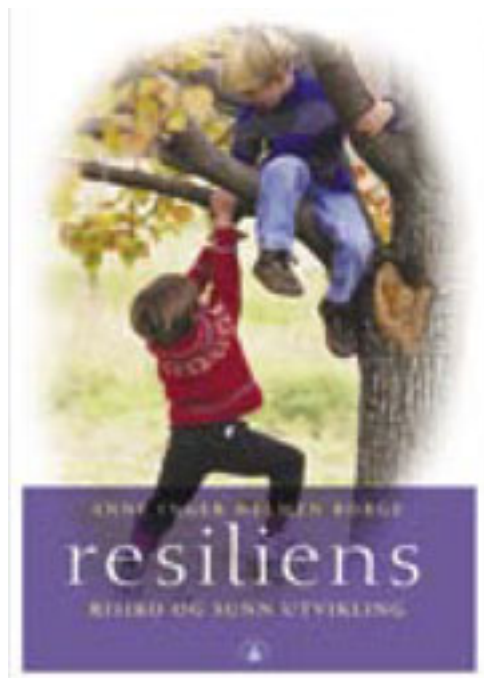

Resiliens. Risiko og sunn utvikling

Kjersti Karlsen
psykologspesialist

Anne Inger Helmen Borge **Resiliens. Risiko og sunn utvikling** Gyldendal Akademisk, 2003 Kr. 299. 148 sider. ISBN 82 - 05 - 31460 - 8

Denne boka er liten og lettlest, men inneholder mye viktig stoff. Forfatterens mål er å formidle forskningsbasert kunnskap om resiliens, og det har hun etter min mening fått til. Vi blir gitt en grundig oversikt over den viten man har om sårbarhetsfaktorer, beskyttelsesfaktorer og den svært komplekse prosessen man har valgt å gi navnet resiliens. Forfatteren legger til grunn Rutters definisjon av resiliens: «Prosesser som gjør at utviklingen når et tilfredsstillende resultat, til tross for at barnet har hatt erfaringer med situasjoner som innebærer relativt stor risiko for å utvikle problemer eller avvik». Vektlegging av denne prosessen kan dreie fagfolks oppmerksomhet fra elendighetstenking over mot konstruktiv forebygging av vansker hos barn.

Gjennom boka får vi et godt innblikk i forhold som anses å innebære risiko, beskyttelsesfaktorer og ikke minst hva som anses å være resiliensfremmende for barn. Vi får et innblikk i hva som er risiko- og resiliensfremmende innad i familien, hos barn i ulike vennemiljø og barn fra ulike sosiokulturelle bakgrunn. Forfatteren har også viet et eget kapittel til resiliens hos barn som er utsatt for vold og traumer, enten gjennom krig, katastrofer eller vedvarende samfunnskonflikter.

Leseren får raskt assosiasjoner til temaer fra grunnutdanningen i psykologi, i det vi blir gitt praktiske eksempler på transformasjonistiske prosesser som er i tråd med både Bronfenbrenners økologiske modell og Lernalternativets utviklingskontekstualisme. Her finnes ingen enkle svar; det som øker risiko i en sammenheng kan være resiliensfremmende i en annen situasjon, eller på et annet tidspunkt i barnets liv. Disse utviklingsmodellene er i dag kjent stoff for mange psykologer, så forfatterens gode

intensjoner om å få formidlet tydelig nok hvor kompleks resiliensprosessen er, kan til tider virke noe «common sense»-preget.

Forfatteren fremhever emnet resiliens som viktig blant annet fordi det gir ideer til hvordan man kan drive effective forebyggende tiltak. Arbeidet til Waaktaar og Christie er nevnt i denne sammenhengen. Det nevnes også en setning om Webster-Stratton og multisystemisk terapi, modeller som begge har implementert kunnskap om beskyttelsesfaktorer og videreført det til praksis. Etter min mening ville boka vært styrket hvis den hadde hatt et eget kapittel om hvordan man til nå har klart å videreutvikle arbeidsredskaper og metoder med basis i den type faktorer som har kommet fram gjennom resiliensforskningen.

Totalt sett innbyr boka til optimism med tanke på fremtidig behandling av barn og ungdom. Den fremmer håp om at endring er mulig, også i saker som kan fortone seg som håpløse i utgangspunktet, og den gir en unik oversikt over resiliensforskningen til nå. Boka er lettfattelig og godt skrevet. Den er grundig og gir rikelig med eksempler for å tydeliggjøre en kompleks utviklingsmodell. For erfarne psykologer er den et lettest alternativ til tunge fagartikler (spørsmålet er om enkelte kan oppleve den som for lett). Boka kan absolutt anbefales.